

เมามัด

โดย ร.ต.อ.ชুমิตร ชูณหวานิชพิทักษ์¹

นว. (สบ1) ผบก.กส.

พงส.หรือพนักงานสอบสวน จะสอบไต่ถามแม้จะเป็นเจ้าพนักงานของรัฐ แต่กฎหมายก็ให้มีอำนาจและหน้าที่ทำการสอบสวน ตาม ป.วิ.อ. มาตรา 2(6) เท่านั้น ไม่มีอำนาจฟ้อง คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 1637/2548

ความผิดฐานจำหน่ายเมทแอมเฟตามีนเป็นความผิดอาญาแผ่นดิน ซึ่งรัฐเป็นผู้เสียหาย โจทก์เป็นเพียงพนักงานสอบสวน แม้จะเป็นเจ้าพนักงานของรัฐ แต่กฎหมายก็ให้มีอำนาจและหน้าที่ทำการสอบสวน ตาม ป.วิ.อ. มาตรา 2(6) เท่านั้น และโจทก์ก็มีใช้บุคคลผู้ได้รับความเสียหายเนื่องจากการกระทำความผิดดังกล่าวโจทก์จึงมิใช่ผู้เสียหายตาม ป.วิ.อ. มาตรา 2 (4) โจทก์จึงไม่มีอำนาจฟ้องขอให้ลงโทษจำเลยในข้อหาดังกล่าว

ข้อเท็จจริง

พนักงานสอบสวนสถานีตำรวจภูธรอำเภอหล่มเก่า	โจทก์
โดยพันตำรวจโทเสมา สิ้นสวัสดิ์	
นางละมัย ขวัญตัว	จำเลย

โจทก์ฟ้องว่า เมื่อวันที่ 1 สิงหาคม 2545 เวลาก่อนเที่ยง จำเลยได้จำหน่ายเมทแอมเฟตามีนอันเป็นยาเสพติดให้โทษในประเภท 1 จำนวน 10 เม็ด ราคา 1,000 บาท ให้แก่ผู้มีชื่อ เหตุเกิดที่ตำบลนาซ่า อำเภอหล่มเก่า จังหวัดเพชรบูรณ์ โจทก์เป็นพนักงานสอบสวน ได้มีความเห็นทางคดีให้สั่งฟ้องจำเลย ต่อมาพนักงานอัยการประจำศาลจังหวัดหล่มสัก ได้แจ้งผลคดีโดยมีคำสั่งเด็ดขาดไม่ฟ้องจำเลยเพราะพยานหลักฐานไม่พอ เมื่อวันที่ 14 สิงหาคม 2546 โจทก์เป็นผู้เสียหายมีอำนาจฟ้องจำเลย ขอให้ลงโทษตามพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ.2522 มาตรา 4, 7, 8, 15, 66

ศาลชั้นต้นตรวจสอบคำฟ้องแล้วพิพากษาว่า คดีนี้เป็นความผิดอาญาแผ่นดินซึ่งรัฐเป็นผู้เสียหาย โจทก์เป็นเพียงพนักงานสอบสวน มิใช่ผู้ได้รับความเสียหายเนื่องจากการกระทำของจำเลยโดยตรง โจทก์จึงมิใช่ผู้เสียหายตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 2 (4) ไม่มีอำนาจฟ้อง ให้ยกฟ้อง

---

1 นิติศาสตรบัณฑิต, เนติบัณฑิตไทย, นิติศาสตรมหาบัณฑิต, ทนายความรุ่นที่ 13, ฝ่ายอำนวยการ ตำรวจ รุ่น 29

โจทก์อุทธรณ์

ศาลอุทธรณ์ภาค 6 พิพากษายืน

โจทก์ฎีกา

ศาลฎีกาวินิจฉัยว่า “ปัญหาที่ต้องวินิจฉัยตามฎีกาของโจทก์มีว่า โจทก์มีอำนาจฟ้องจำเลยหรือไม่ เห็นว่า ข้อหาตามที่โจทก์ฟ้องในคดีนี้เป็นความผิดอาญาแผ่นดินซึ่งรัฐเท่านั้นที่ เป็นผู้เสียหาย แม้โจทก์ เป็นพนักงานสอบสวนเป็นเจ้าพนักงานของรัฐก็จริงแต่มีอำนาจหน้าที่เพียงเท่าที่กฎหมายกำหนดให้ กระทำ คือ มีอำนาจและหน้าที่ทำการสอบสวนตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 2 (6) เท่านั้น และโจทก์ก็มีใช้บุคคลผู้ได้รับความเสียหายเนื่องจากการกระทำความผิดตามฟ้อง โจทก์จึงมิใช่ ผู้เสียหายตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 2 (4) โจทก์จึงไม่มีอำนาจฟ้อง ที่ศาล อุทธรณ์ภาค 6 พิพากษามานั้น ชอบแล้ว ฎีกาของโจทก์ฟังไม่ขึ้น”

พิพากษายืน

(มন্ত্রী ศรีเยี่ยมสะอาด - วีระศักดิ์ รุ่งรัตน์ - คมวุฒ บุรีชนวัต)

ข้อกฎหมาย

ป.วิ.อาญา

มาตรา ๒ ในประมวลกฎหมายนี้

(๔) “ผู้เสียหาย” หมายความว่า บุคคลผู้ได้รับความเสียหายเนื่องจากการกระทำผิดฐานใดฐาน หนึ่ง รวมทั้งบุคคลอื่นที่มีอำนาจจัดการแทนได้ ดังบัญญัติไว้ในมาตรา ๔, ๕ และ ๖

(๕) “พนักงานอัยการ” หมายความว่า เจ้าพนักงานผู้มีหน้าที่ฟ้องผู้ต้องหาต่อศาลทั้งนี้จะเป็น ข้าราชการในกรมอัยการหรือเจ้าพนักงานอื่นผู้มีอำนาจเช่นนั้นก็ได้

(๖) “พนักงานสอบสวน” หมายความว่า เจ้าพนักงานซึ่งกฎหมายให้มีอำนาจและหน้าที่ทำการ สอบสวน

(๑๔) “โจทก์” หมายความว่า พนักงานอัยการ หรือผู้เสียหายซึ่งฟ้องคดีอาญาต่อศาลหรือทั้งคู่ใน เมื่อพนักงานอัยการและผู้เสียหายเป็นโจทก์ร่วมกัน...

มาตรา ๒๗ บุคคลเหล่านี้มีอำนาจฟ้องคดีอาญาต่อศาล

(๑) พนักงานอัยการ

(๒) ผู้เสียหาย

มาตรา ๓๔ คำสั่งไม่ฟ้องคดี หาดคีติทษผู้เสียหายฟ้องคดีโดยตนเองไม่

มาตรา ๑๔๕ ในกรณีที่มีคำสั่งไม่ฟ้อง และคำสั่งนั้นไม่ใช่ของอธิบดีกรมอัยการ ถ้าในนครหลวง กรุงเทพมหานคร ให้รับส่งสำนวนการสอบสวนพร้อมกับคำสั่งไปเสน่ออธิบดีกรมตำรวจ รองอธิบดีกรม

พ.ร.บ.อัยการ

มาตรา ๔ ในพระราชบัญญัตินี้

“พนักงานอัยการ” หมายความว่า ข้าราชการสังกัดกรมอัยการผู้มีอำนาจและหน้าที่ในการดำเนินคดี

มาตรา ๑๑ พนักงานอัยการมีอำนาจและหน้าที่ ดังนี้

(๑) ในคดีอาญา มีอำนาจและหน้าที่ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาและตามกฎหมายอื่น ซึ่งบัญญัติว่าเป็นอำนาจและหน้าที่ของกรมอัยการหรือพนักงานอัยการ...

ข้อสังเกต

จากข้อเท็จจริงดังกล่าวคดีอาญาเสพติดถือเป็นความผิดอาญาแผ่นดินซึ่งรัฐเท่านั้นที่ เป็นผู้เสียหาย ราษฎรหรือประชาชนเต็มขั้นฟ้องเองไม่ได้ ผู้มีบทบาทดำเนินการแทนรัฐก็คือพนักงานสอบสวน พนักงานอัยการ และศาล หรือเรียกอย่างเป็นทางการว่ากระบวนการยุติธรรมนั่นเอง ดังนั้น จึงมีอาจ บังคับโดยผลของ ป.วิ.อาญา มาตรา 34 ได้

พนักงานสอบสวน ถือเป็นต้นธารแห่งกระบวนการยุติธรรม (เปรียบเหมือนพ่อครัวแม่ครัว ทำอาหาร) มีอำนาจรวบรวมพยานหลักฐานเกี่ยวกับความผิดที่กล่าวหา เพื่อที่จะทราบข้อเท็จจริงหรือ พิสูจน์ความผิดและเพื่อจะเอาตัวผู้กระทำผิดมาฟ้องลงโทษตามกฎหมาย แต่อย่างไรก็ดีเมื่อการ สอบสวนเสร็จสิ้นกระบวนการแล้ว พงศ.หรือพนักงานสอบสวนจะ สอบ.ไหนดก็ตามก็มีอำนาจแต่เพียง “มีความเห็น” สั่งฟ้อง หรือ ไม่ฟ้อง เท่านั้น

พนักงานอัยการ หรือคนชิม(แม่ช้อยนางรำ หรือเชลชวนชิม) ก็แล้วแต่จะคิด) เป็นผู้ที่มีหน้าที่ฟ้อง ผู้ต้องหาต่อศาล และมีความอำนาจ “สั่งฟ้อง” ตาม ป.วิ.อาญา มาตรา ๑๔๑ ที่บัญญัติว่า “เมื่อได้รับความเห็นและสำนวนจากพนักงานสอบสวนดังกล่าวในมาตราก่อน ให้พนักงานอัยการปฏิบัติดังต่อไปนี้ (๑) ในกรณีที่มีความเห็นควรสั่งไม่ฟ้อง ให้ออกคำสั่งไม่ฟ้อง แต่ถ้าไม่เห็นชอบด้วย ก็ให้สั่งฟ้องและแจ้งให้พนักงานสอบสวนส่งผู้ต้องหาเพื่อฟ้องต่อไป (๒) ในกรณีมีความเห็นควรสั่งฟ้อง ให้ออกคำสั่งฟ้องและฟ้องผู้ต้องหาต่อศาลถ้าไม่เห็นชอบด้วย ก็ให้สั่งไม่ฟ้อง...”

ศาล คือ ผู้รับประทานอาหารที่เสิร์ฟมาจากร้านอาหารบ้านอัยการที่จัดการปรุงแต่งมาจากต้นธารงานตำรวจ อร่อยไม่อร่อยก็ต้องคู่ตั้งแต่พยานหลักฐานชั้นสอบสวนและการสืบพยานของพนักงานอัยการให้ปราศจากข้อสงสัย หากสงสัยเมื่อไหร่ละก็ “ยกกลับ” สถานเดียว

จากการวิเคราะห์แบบชาวบ้านๆ ในคราบตำรวจตาต่างๆ เงินเดือนน้อยอย่างผมพบว่าเรื่องนี้พนักงานสอบสวนมีความเห็นควรสั่งฟ้อง แต่มันก็แค่ความเห็นครับความเห็นจะยืนยันนั้งยันก็ได้แค่นี้ เพราะกฎหมาย ป.วิ.อาญา มิให้ท่านนี้รับแม้ผมจะมั่นใจร้อยเปอร์เซ็นต์ว่าสำนวนผมเพอร์เฟ็คครับเพอร์เฟ็ค (เดี๋ยวกั๊วว่าไผเป็นไผ) แต่กลับกันอำนาจสั่งคดีคือ “อัยการ” หรือยกกระบวนในอดีตนั่นเอง ในเรื่องท่านสั่งไม่ฟ้องเพราะพยานหลักฐานไม่พอ (เผ็ดไป หรืออาจไปรีเปลาเนี่ย..) ผมก็ไม่วู้สึกจริงๆ ว่าเนื้อแท้แห่งสำนวนเป็นอย่างไรมันจะกล่าวแต่เพียงหลักการเท่านั้น ถ้ามว่าถูกต้องมัย ก็ต้องตอบแบบไม่ลังเลว่า “ถูกต้อง” เพราะ ป.วิ.อาญา ให้อำนาจพนักงานอัยการมีอำนาจอย่างนั้น (สิ้นฟ้า) ท่านผู้อ่านอย่าเพิ่งตกใจ เรื่องนี้ยังไม่จบแม้ศาลชั้นต้น อุทธรณ์ และฎีกาจะยกฟ้องก็ตาม เพราะเป็นการ ยกฟ้องในประเด็นเพียงว่า พันตำรวจโทเสมา สิ้นสวัสดิ์ พนักงานสอบสวนมีอำนาจฟ้องคดีต่อศาลหรือไม่เท่านั้น ยังมีได้กล่าวถึงวินิจฉัยพิพากษาในเนื้อหาแห่งคดี (ดีน้ำแค่ผมยังไม่ได้ทาน)

มีทางออกครับมีทางออก เมื่อกรณีเป็นคำสั่งไม่ฟ้องของพนักงานอัยการธรรมดาที่ไม่ใช่ของอัยการสูงสุด (น่าจะสูงจริงๆ ครับเพราะผมเป็นตำรวจเคยโคตรมสูงสุดก็แค่เพียง 1,250 ฟุตเท่านั้นเอง ไม่เชื่อต้องนั่งรถไปดูที่สำนักงานอัยการรัชดาครับ) หรือตามกฎหมาย ป.วิ.อาญา มาตรา 145 บัญญัติว่า “กรณีมีคำสั่งไม่ฟ้อง และคำสั่งนั้นไม่ใช่ของอธิบดีกรมอัยการ ...ถ้าในจังหวัดอื่น ให้รับส่งสำนวนการสอบสวนพร้อมกับคำสั่งไปเสนอผู้ว่าราชการจังหวัด ...

ดังนั้น เรื่องนี้ตามกระบวนการครรลองก็ต้องส่งสำนวนไปยังท่านผู้ว่าราชการจังหวัด ทำความเห็นแย้ง ตาม ป.วิ.อาญา มาตรา 145 วรรคสองบัญญัติว่า “ในกรณีที่ผู้ว่าราชการจังหวัดในจังหวัดอื่นแย้งคำสั่งของพนักงานอัยการ ให้ส่งสำนวนพร้อมกับความเห็นที่แย้งกันไปยังอธิบดีกรมอัยการเพื่อชี้ขาด แต่ถ้าคดีจะขาดอายุความหรือมีเหตุอย่างอื่นอันจำเป็นจะต้องรีบฟ้อง ก็ให้ฟ้องคดีนั้นตามความเห็นของผู้ว่าราชการจังหวัดไปก่อน...”

ท่านผู้อ่านคงจะนึกสงสัยไม่ได้ว่า แล้วเหตุใดท่านพนักงานสอบสวนจึงมาฟ้องเองละครับความเห็นผมนะ ผมว่าท่านไม่คิดแต่เป็นสิทธิที่ท่านจะทำอันนำไปสู่การตั้งประเด็นเป็นข้อกฎหมายให้ถูกคิดจุดคิดเป็นคดีขึ้นมาว่าแม้อัยการสูงสุดจะชี้ขาดไม่ฟ้องก็ตาม เพราะจะเป็นคดีได้จะต้องมีการฟ้องคดี และศาลจะตัดสินเองโดยลำพัง ไม่ได้หากไม่มีคู่ความตั้งประเด็นเป็นคดีต่อศาล เพราะกฎหมายห้ามศาลพิพากษาหรือสั่งเกินคำขอหรือที่มีได้กล่าวในฟ้อง ตาม ป.วิ.อาญา มาตรา 192 เก็บกดครับเก็บกดหากเป็นนักมวยก็แค่เม้าหมัดเท่านั้นเอง ยังสู้ต่อได้แต่โดนนี้อกนี่สิ หมัดทำแน่นอน จึงพอได้หลัก

(โปรดดูอำนาจหน้าที่อัยการสูงสุดได้ที่ http://www.ago.go.th/about_ago/function.html ครับ)

คดีนี้เป็นคดีอาญาแผ่นดิน กฎหมายให้อำนาจรัฐเท่านั้นเป็นผู้เสียหาย หากเป็นคดีอาญาความผิดต่อส่วนตัวผู้เสียหายสามารถใช้อำนาจตาม ป.วิ.อาญา มาตรา 34 ประกอบมาตรา 28 อนุ 2 ฟ้องคดีโดยตนเองได้ อย่างไรก็ตามการรวบรวมพยานหลักฐานที่ทำมาทั้งหมดนั้นหากแน่นแฟ้นจริงผู้ว่าราชการจังหวัดหรืออัยการในหนังสือก็มีอำนาจทำความเห็นแย้งคำสั่งของพนักงานอัยการได้ ซึ่งก็มีจำนวนมากมายที่ท่านอัยการสูงสุดชี้ขาดให้ “ฟ้องผู้ต้องหา” ต่อศาลในที่สุด ดังนั้น เรื่องนี้ก็ต้องติดตามกันต่อไปว่าท่านผู้ว่าราชการจังหวัดเพชรบูรณ์เมืองมะขามหวานจะมีความเห็นเป็นอย่างไร ผมตอบแทนท่านไม่ได้จริงๆ ครับ แต่หากท้ายสุดท่านอัยการสูงสุดท่านชี้ขาดให้ฟ้องคดีตามความเห็นแย้งของท่าน อัยการจังหวัดผู้ว่าราชการจังหวัด คำชี้ขาดย่อมเป็นอันถึงที่สุดตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 145 พนักงานอัยการต้องฟ้องคดีไปตามนั้นนะคร้าบ...นี่แหละคำว่า “ไผ่เป็นไผ่” ใช่ว่าไม่สำคัญนะครับขั้นตอนการรวบรวมพยานหลักฐานชั้นสอบสวนจึงมีความสำคัญยิ่ง แต่หากท่าน อสส. หรืออัยการสูงสุด “ชี้ขาดไม่ฟ้อง” อย่างนี้ละก็ “โຕ້ไคร໋໋ມັນ” คดีเป็นอันยุติเว้นแต่จะเข้าหลักตาม ป.วิ.อาญา มาตรา ๑๔๗ บัญญัติว่า “เมื่อมีคำสั่งเด็ดขาดไม่ฟ้องคดีแล้ว ห้ามมิให้มีการสอบสวนเกี่ยวกับบุคคลนั้นในเรื่องเดียวกันนั้นอีก เว้นแต่จะได้พยานหลักฐานใหม่อันสำคัญแก่คดี ซึ่งน่าจะทำให้ศาลลงโทษผู้ต้องหาได้” ที่สำคัญคดีนี้ไม่เหมือนคดีหมอมัสพระนะครับ

ตัวอย่างคำพิพากษาศาลฎีกาที่น่าสนใจ

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 5721/2548

พนักงานสอบสวนสถานีตำรวจภูธรอำเภอเมืองภูเก็ตได้ทำสำนวนพร้อมความเห็นสั่งฟ้องจำเลยในความผิดตาม พ.ร.บ. กำหนดความผิดเกี่ยวกับห้างหุ้นส่วนจดทะเบียนฯ และฐานร่วมกันชักยอกให้อัยการจังหวัดภูเก็ตพิจารณา อัยการจังหวัดภูเก็ตมีความเห็นสั่งฟ้องจำเลยตามความเห็นของพนักงานสอบสวนและสั่งฟ้องในความผิดตาม ป.อ. มาตรา 267 268 ด้วย โดยให้พนักงานสอบสวนแจ้งข้อหาดังกล่าวเพิ่มเติมให้จำเลยทราบก่อนฟ้อง แต่อัยการพิเศษประจำเขต 8 มีความเห็นสั่งไม่ฟ้องจำเลยทุกข้อหา ส่วนความผิดตาม ป.อ. มาตรา 267 268 ผู้เสียหายมิได้แจ้งความให้พนักงานสอบสวนดำเนินคดีแก่จำเลยจึงไม่ต้องดำเนินการในข้อหานี้แก่จำเลย ซึ่งอัยการจังหวัดภูเก็ตได้ดำเนินการตามความเห็นของอัยการพิเศษประจำเขต 8 โดยมีคำสั่งไม่ฟ้องจำเลยทุกข้อหา และยุติการดำเนินคดีแก่จำเลยที่ 2 ในความผิดฐานแจ้งให้เจ้าพนักงานจดข้อความอันเป็นเท็จลงในเอกสารราชการ และใช้

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 2040/2523

เมื่ออธิบดีกรมอัยการชี้ขาดให้ฟ้องคดีตามความเห็นแย้งของอธิบดีกรมตำรวจแล้ว คำชี้ขาดย่อมเป็นอันถึงที่สุดตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 145 พนักงานอัยการต้องฟ้องคดีไปตามนั้น เมื่อไม่มีบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ให้อำนาจอธิบดีกรมอัยการรื้อฟื้นขึ้นมาชี้ขาดใหม่ได้ อธิบดีกรมอัยการจึงไม่มีอำนาจที่จะชี้ขาดกลับคำสั่งของตนได้อีก

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 3278/2522

เมื่ออธิบดีกรมอัยการชี้ขาดให้ฟ้องคดีตามความเห็นแย้งของอธิบดีกรมตำรวจแล้ว คำสั่งชี้ขาดให้ฟ้องคดีของอธิบดีกรมอัยการเป็นอันถึงที่สุด ตาม ป.วิ.อ. มาตรา 145 พนักงานอัยการต้องฟ้องคดีไปตามนั้น เมื่อไม่มีบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ให้อำนาจอธิบดีกรมอัยการรื้อฟื้นคดีไปตามนั้น เมื่อไม่มีบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ให้อำนาจอธิบดีกรมอัยการรื้อฟื้นคดีขึ้นมาชี้ขาดใหม่ได้ อธิบดีกรมอัยการจึงไม่มีอำนาจที่จะชี้ขาดกลับคำสั่งของตนได้อีก

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 3797 - 3798/2540

ข้อหาที่โจทก์ฟ้องจำเลยทั้งสองว่าร่วมกันใช้เรือบรรทุกน้ำมันดีเซลซึ่งผลิตในต่างประเทศเข้ามาในราชอาณาจักรไทยโดยหลีกเลี่ยงการเสียภาษีศุลกากรและเจตนาหลีกเลี่ยงภาษีของรัฐบาลที่จะต้องเสีย

POLICE
CHU PARU 198